VARDAG

DIKTER AV GUNNAR MASCOLL SILFVERSTOLPE

STOCKHOLM ALBERT BONNIERS FÖRLAG

STOCKHOLM ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1926

De första ungdomsårens längtan gäller en edelweiss i fjällets ensamhet. När man blir äldre älskar man långt mer den enkla blom, som kantar allfarvägen och gläder många trötta mänskoögon.

Förord till den elektroniska utgåvan

Denna bok från 1926 digitaliserades i augusti 2018. Exemplaret i Linköpings stadsbibliotek har avfotograferats.

EN AUGUSTIKVÄLL.

Hon hade stått och vinkat på perrongen, tills vagnarna försvunnit i en krök. Mot spåret drev ett ulligt moln av rök. Så reste barnen bort för första gången.

Det led mot aftonen, då hon kom hem, och skuggan kröp allt högre uppför muren. Hon såg den lilla hängarn i tamburen, som snickarn hade gjort en gång åt dem. Hon såg salongsgeväret, som de lagt ifrån sig då de reste på en stol. Det hade smällt i förmiddagens sol på sommarns allra sista ekorrjakt.

9I deras rum bar allting ännu spår av brådskan, innan kofferten blev klar. Här lågo sakerna de lämnat kvar, fastän de levt med dem i flera år. Det bade kostat mest att skiljas från den stora, vackra, vita segelbåten. Hon smög en blick mot sängarna i vrån och stod en stund och kämpade med gråten.

Nu skulle barnen vara framme snart hos nya mänskor och på nya ställen. Hon såg dem plötsligt för sig skarpt och klart. De brukade bli sömniga mot kvällen. Den lille klippte trött med ögonlocken, och underläppen sköt allt längre fram. Men drömmande och storögt allvarsam satt brodern i den litet trånga rocken.

Det var så ängsligt tyst och tomt i huset, och hon gick ut i solens sista sken. Längst bort, där gården nåddes av allén, stod krocketspelet ännu kvar i gruset.

10Och här var hyddan, som de hade byggt, och där de brukat leka indianer. Hon gick bland syrsorna på skumma planer och såg mot aftonmolnens bråda flykt. Nu längtade de hem för första gången och tänkte tyst på trädens fågelbon, på vattnets kluckande vid badhusbron och larsmässpäronen på trädgårdsgången.

Och stege deras vägar än så branta och blåste åren för dem våldsamt hän ^ de skulle längta till det välbekanta, till gamla rum och sus av gamla trän.

11 TVÅ BRÖDER.

Det är en morgon efter många år. Du vaknar tidigt. Du är ensam vaken, och vacklande av sömn ännu du står och ser hur månen skiner över taken. Du drömde nyss. Du minns ej riktigt vad men minns att något gjorde drömmen stor: i sjömanskläder kom din döde bror, och han var sommarbrun och frisk och glad. Du huttrar till och viskar tyst ett namn, ett löjligt smeknamn, som du nästan glömt. Det är en värld, som öppnar vitt sin famn ur denna snabba dröm, som nyss du drömt...

12Ni lekte samman dagarna i ända och somnade tillsammans bädd vid bädd. Och var han borta, kunde det nog

hända att du höll dörren öppen och var rädd. Han var din äldre bror, och du fick lida rätt ofta av hans hårda härskarlater, men blev det gräl emellan skolkamrater, så stod han alltid ilsket på din sida. Han dog en kväll, då sommarn lyste grön Du minns en höst, då du blev ofta kysst och minns en vinter, då du nämnde tyst hans namn bland andra i din aftonbön.

Du står där stum och ser hur månens skimmer i vinterdagens snöluft tynar bort. Ditt öga är kanhända icke torrt. Det är så sällsamt det, som du förnimmer. Nu är du man, och du har redan prövat den vuxne mannens lust och bitterhet. Och du har mött så mycket, som bedrövat och mycket, som gjort kinden lyckohet.

13Runtom dig sorlar livet; ögon brinna. Du älskar, hatar, tvivlar, tror. Du har så långt att gå, tills du kan finna den plats, där sist du skildes från din bror. Långt bort i världen doftar en rabatt. Långt borta knastrar sanden för hans fot. Och fjärran är den luft, som tog emot hans sista klingande och glada skratt.

Det är ej sant, att han har glidit undan för nya människor och nya år. Det stiger visshet fram ur din begrundan : han är ju med dig alltid, var du går. Djupt inne i din själ, bland allt förteget och allt som ej blev sagt — där lever han. Hans väsen har växt samman med ditt eget den tid ni voro allting för varann. Du kan ej tala om för någon annan på vilket sätt han lever, men ibland så känner du helt sakta över pannan en trevande och fumlig barnahand.

14 ÄPPELBLOM. L

Jag kom förbi ditt hem i dag och stannade ett slag. Det låg där stängt och bommat med lås för port och dörr, men trädgården omkring har säkert aldrig blommat så rikt och vackert förr.

Det lyste vitt, det lyste skärt, det hem, som var dig kärt.

15Och kring din fönsterruta, som gapade så tom, jag såg en tung syren med ömma händer sluta en krans av skumvit blom.

Jag hade skymtat denna jord förut i dina ord. Jag hade hört dig tala om allting, som var ditt men mest om denna syn — en trädgård svept i svala och lätta moln av vitt.

16II.

Når dig icke någon gång gammal fågelsång? Å, du måste känna ofta fjärran äppelblommor dofta. Bortom kvalm och rus och skam höjer sig och skymtar fram barndomsrosigt, brudslöjsvitt allt det gamla, som var ditt.

Skall du icke komma åter till den jord, sam allt förlåter? Här kan själva gräset tala stilla och hugsvala.

17

Silfverstolpe, Vardag.Du skall ligga här och tänka, du skall ligga här och drömma, till dess natten bryter in, och då kvällens stjärnor blänka, skall du känna krafter strömma ur den jord, som än är din.

18

FAR OCH SON.

De hade grälat som så ofta förr, och sonen hade gått och låst sin dörr. De hade brusat ut som man mot man, och fadern kände ännu hur det brann och bultade och sprängde i hans blod. Det mörknade i rummet, där han stod. Oktoberkvällen skymde hastigt på, oändligt svårmodstyngd och hjälplöst grå.

Han skälvde som av köld, och så med ens vek vreden för en ömhet utan gräns: "Jag vet det där om frihet och om tvång; jag själv har också sagt det så en gång.Långt bortom år av tröghet känner jag den första orons vita vingeslag. Ditt otacksamma hån mot allt du fick, ditt bittra trots, som isade din blick, din sjuka längtan, som slog ut i brand — jag borde svarat med att ge min hand. Men varför vredgas jag och vill slå ner ditt gosseraka trots och varför ger jag någonting, som nästan liknar hat, då hjärtat ville viska skyggt: kamrat?

Jag minns den tiden, då du än var min, barfotalassen, vilken smög sig in och gömde pannan i mitt knä och grät —

jag strök ditt huvud sakta och förlät..."

Han hörde tysta steg därutifrån, helt nära dörren — stegen av hans son. Den unge tvekade ett ögonblick som om han ville stiga på — och gick. BROR OCH SYSTER.

De hade levat långt ifrån varandra och träffats alltmer sällan under åren. De hade båda byggt en värld, ett hem, där lyckan hade skälvt i heta ord och barnaröster klingat genom rummen. Och isig nordan hade blåst bekymmer och sorgeämnen in i deras världar. De hade mötts vid några svarta gravar och bara kunnat tala med en blick.

De voro gamla nu och kommo samman att se varandra, innan allt var slut.

21De trevade och sökte för att finna

det lugna samförstånd, där orden falla

i en förtrolighetens stilla värme.

Men ej ett ord blev sagt om det som värkte

och ömmade — och blommade därinne

i deras hjärtan, dömda att förvissna.

Han satt och såg på hennes tunna drag: "Jag minns en kväll i våra unga år, då du var vackrare än någon annan. Du hade mammas diadem kring pannan och en kamelia i ditt bruna hår." Hon log, och munnen var som skrumpna blad. Hon lyfte lätt den blekaste av pannor: "Det var den kvällen, då du gav mig bannor för det jag hade varit alltför glad."

Men längre bort, i fjärran låg ett land, där alla vindar spelte morgonsvala. Där var det lätt att gå och lätt att tala och allra bäst att vandra hand i hand.

22De följde forsens lopp, och immigt kall var luften under trädens mörka grenar. De gingo mellan prästkragsvita renar på väg till solskensheta smultronfall. Nu ringde det till middagsmål i huset. Ur något fönster gled en mjuk gardin. Och vackert blandades det djupa suset av gårdens träd med klangen av porslin. Det var den tid, då varje dag var ny, och inga dagar voro riktigt tomma. De kunde dikta sagor om en blomma och tala länge om en rosig sky.

Det var, som om de glömde bort, att stoft och mörker sluka oss och allt vi prövat. De talte om en gård, som sommarn lövat och svept i ett osynligt moln av doft, en fjärran gård, ett fattigt, jordiskt land. Och det var samma trygghet mellan dem, som när för länge sen de sprungo hem en mörk och blåsig höstkväll hand i hand.

23 DAGSVERKSKLOCKAN.

I.

Jag vaknar vid en dagsverksklockas klang ifrån en granngård, gömd i gröna dungar. Den klara sommarluften sprider ljudet till skogens röda torp, där skorsten ryker och linhårsungar springa ut i solen, och klangen böljar över våta rågar och når mitt fönster med sin friska maning.

Jag hör den, öch jag minns vår egen klocka, som hänger stum och rostig sedan länge. Det långa repet multnat bort, och taket är grått av lav, där det ej helt är borta.

24Dess rena klang var med ibland de ljud, min barndom räknade som mest förtrogna, och när den väckte mig en feriemorgon, så steg och föll med rytmerna en känsla av dunvarm trygghet mot allt ont och svårt. Den rotfasthet, som är mitt hjärtas lycka, hör samman med en klockas mörka malm, som tonade mot blanka sommarrymder och ljöd i vintermorgnars frostighet.

25II.

Den hand, som knöts så fast och hårt kring klockans rep har domnat, och ringaren har somnat från det, som varit hans och vårt. Så långt jag minnes, ställde han här med skog och mark, en jätte, då det gällde och sist en patriark.

Här gick han fram till sådd och skörd i slitna arbetskläder. Han tydde vind och väder och hoppades på nederbörd.

26Han bodde här. Han vände, där ägogränsen gick. Han såg på det han kände med lugn och tacksam blick.

Det blev hans fröjd att varje dag ha hand om gårdens klocka. Jag tror han ville locka en helgdagsklang ur vardagsslag. I veckans verk och möda, det var en psalm, en bön, då han lät klangen flöda befriande och skön.

Den dag, han fördes bort som död,

gick isen upp på fjärden.

Det var, som om på färden

en dagsverksklocka ljöd

med bister ton av långa

och sega söckenår,

med doft av sommarånga

och glans av tidig vår.

27 SOLDATEN. t

Allting har du älskat här — doft av ljung och doft av tång, havets dova böljesång mellan grå och röda skär. Allting har du älskat här.

Allting har du hållit av — morgonbrisens friska vin i en buktande gardin, skymningen på hed och hav. Allting har du hållit av.

28Här är allt det gamla kvar. Allt är likt sig i ditt rum, och i vikens vita skum ligger segelbåten klar. Här är allt det gamla kvar.

Allt det gamla finns ännu. Du är borta, bara du.

29II.

Du bröt upp från de ting, du höll kära med din glada och manliga själ. Du gick bort på de vägar, som bära mot en port, där man bjuder farväl.

Det var berg, det var vågor som välte mellan dig och den värld, du höll av. Och en leende son blev en hjälte, och bland fanorna reddes hans grav.

30Men jag tror att du kommer tillbaka till de dina och dröjer hos dem vid midnatt, då stjärnorna vaka kring de lyckliga somrarnas hem.

Över strandhavren stiger du sakta. Du går fram genom ljunghedens ris, och du stannar ibland att betrakta din kutter i stjärnnattens dis.

Och du bryter, då dagen är nära en blomma i daggig rabatt. Du har gått bland de ting, du höll kära, du har gästat de dina i natt.

Sandviken, Fiskebäckskil.

31 JULMORGON.

Jag vaknade tidigt. Jag söker mig hän till fönstret och lyssnar på natten en stund. Det snöar så sakta kring risiga trän, som teckna sig svagt mot en bleknande grund. Allena jag går genom välkända rum, där klockorna knäppa så lätt som ett sus. Och snart skall ju natten, som ruvade skum, ge vika för julen i barndomens hus.

Jag känner kring hjärtat en värme, en doft från hänfarna jular, då jag ej var med. Här strålade ögon, som blevo till stoft. Här fladdrade lågor, som snabbt brunno ned.

32Det tonar en julpsalm från hundratals år. Den svävade hoppfull mot mörker och is. Den tinade hjärtan. Den

helade sår och steg som en flamma till kärlekens pris.

Jag minnes, hur kärleken bott vid det bord, där själv jag de tindrande lågorna tänt, och tänker att aldrig mitt hjärta har känt ett vackrare skimmer kring människors ord. Och landet, mitt eget och fädernas land, dess heliga armod jag djupast förstått, då mörkret låg tyngst över skogarnas rand och vägen bar hemåt i julskymningsblått.

Nu dagas det stilla. Jag ser mig omkring. Det är som om dagsljuset smekte var vrå. Det darrar ett skimmer kring vardagens ting — och inne i barnkammarn vakna de små. Jag hör deras glädje. Jag glädes med dem men har kanske icke så lätt för att le. Jag känner ju bättre än de det mörker, som hotar ett hem.

33

3. — Silfverstolpe, Vardag. AFTONEN.

Vi ha tagit all blom från rabatten. Syrsorna spela, och kvällen är ljum. Det är mörkt i ditt rum, och ditt fönster står öppet mot natten.

Det är strålande stjärnor kring huset, hemmet för snabba och leende år. Det är mörkt kring din bår, men ditt fönster står öppet mot ljuset.

37 PÅ FARMORS GÅRD.

Det är så mycket här på farmors gård, som gör dig levande för våra hjärtan. Mot golvens mattor nöttes dina knän, då du och lillebror tillsammans lekte med dina bilar och lokomotiv, tills vintermörkret flöt ihop i rummet. Och här är bordet, där du brukat sitta med pannan lutad mot ett blad, som fylldes av hästar susande i sträckt galopp; i lampans ljusring tecknade din nacke en outsägligt fin och vacker linje... Härinne sov du denna barnasömn, som får oss vuxna människor att stå en liten stund likt barn med knäppta händer.

38Härute susa träden, där du klängde och böljar gräset, där du ofta sprang på bara, sommarbruna ben i väg till hästarna, som leddes ned i hagen.

Ditt skratt, som genljöd dagen lång i rummen, skall minnet snart ej kunna återkalla, och dina kära drag och din gestalt skall tiden obevekligt plåna ut. Jag ser ditt ansikte i dunkel redan. Jag hör din stämma tona i ett fjärran. Men det som var din själ — din glädjes

friskhet,

ditt hjärtas ömhet lever ändå kvar i dessa rum, på detta stycke jord. Det svävar kring oss jämt, men når oss starkast, då sommarn spelar upp till skolpojksferier, då dagarna bli kortare mot jul.

39 SISTA JULEN.

Det var den sista julen du var med. Vi skulle ut och gå. Mot kväll det led.

Ur mörkret steg ett tövindssorgset brus, och du sprang före oss i gårdens grus.

Du sprang och ropade — en glädjedrill av bara lycka för att du var till.

Jag hör i afton sällsamt fjärranfrån ditt klara rop och blåstens grova dån.

40 SKOLMÖSSAN.

Jag tar din mössa med den fina randen, den första och den sista, som du fick. Jag anar, hur det lyste i din blick, då först du vägde din trofé i handen. Du hade kommit in i läroverket, och du var mönstrad i de storas led. Långt ned i nacken och bra nog på sned du satte mössan med det stolta märket. Den bar du sista sommarn, du fick stanna. Den kom att ligga undanslängd ibland, då fotbollsspelet rök i gårdens sand och svetten steg i pärlor på din panna.

41Jag stryker sakta över silverranden, den fina randen, som du tyckte om. Det är din skoltid, som jag har i handen. Jag undrar över det som aldrig kom. Å, det som aldrig kom — all lek och möda, all munter glädje och allt buttert knot, och snön som skulle knarra för din fot, då skolans rutor brunno morgonröda, och Mälarvårarna, som skulle spira och väcka ömhet i din målbrottsröst, och dånet kring ditt rum i blåsig höst och alla ferier, du

skulle fira.

Jag stryker sakta över sidenkullen,

som slöt sig nyss omkring ditt mjuka hår

och tänker tyst på dina nio år

och allt vi sänkte med ditt stoft i mullen

— din späda själ, som ej fick tid att vakna

ochv se ett bistert allvar stiga fram,

din veka vilja, vilken skulle rakna,

din blick, som knappast hann bli undersam.

42Å, det som aldrig kom — kamraters tuktan, kamraters bifallsrop — allt det som kan förvandla pojken till en liten man, som möter livet utan skryt och fruktan.

Din svarta mössa göms. Och tiden rullar. Men den skall kanske tagas fram en gång, då staden ekar av en vårlig sång omkring en våg av vita mössors kullar.

43 SOMMAREN.

Bortom slättens grå oktoberdimma skymtar som en silverstrimma viken där du lärde dig att simma. Och då vinden ökar, virvla bladen på din cykelväg till staden.

Då du sista gången

ställde cykeln i sitt stall,

var det sommar än, och sommarsången

steg i björklövssus och böljesvall.

Nu är denna sommar all,

och du själv är gången.

44Ljus var sommarn till det sista, lätt den dag, du skulle mista, allt från morgonen, då vinden blåste blåa löften i ditt rum, till dess aftonen blev skum och din cykel trött du låste.

Dödens snabba, heta plågor skymde sommarn i din själ, men när trött du tog farväl drömde du om blåa vågor.

45 HEMMA.

Du sprang hit, då kvällen skymde. Röd och andfådd efter färden kom du oftast in. Detta var ditt hem i världen, och de vackra rummen rymde all den trygghet, som var din.

Du fick aldrig leva borta, aldrig längta hem från tomma, kalla främlingshus. Åren mättes få och korta. Det var hemma, du fick blomma i en vårdags klara ljus.

46Här är du oss alltid nära,

och du klappar lätt med handen

på en välkänd dörr.

Bli ej rummen mera kära?

Bli ej banden

fastare än förr?

47 VARDAG.

Jag längtar åter till min barndoms vardag på höstarna, då man fick vara inne. Den var ett långt och tonlöst enahanda, och allt som hände, hände utanför, där luften skiftade från ulligt töcken till blekgrå dager med en glimt av sol och sist till tungt och ödsligt skymningsblått. Men i den tysta dagen kom man nära de människor, som rörde sig i huset och nära alla döda ting i rummen. Förtroligt öppnade sig barnahjärtat, och någon flyktig smekning kunde lätta den långa dagens gråa ledsamhet.

51I dessa stunder slog mitt väsen rot, och jag vill tacka dig, du stilla genius, som göt din värme i min barndoms socken. Du är ej någon svävande gestalt, men du är jordisk som en tjänarinna, som sköter sitt med grova arbetshänder.

Jag längtar åter till min barndoms vardag med allt inom mig, som vill växa fast vid stora makter — trofasthet och kärlek.

52 BRUNNEN.

Här låg en gång en gammal brunn med källrent, kyligt vatten i. När skördekarlen gick förbi, han förde gärna till sin mun dess svala dryck i kupad hand. Och ofta har som barn jag stått med pannan lutad mot dess rand.

Här låg den förr. Nu är den död och kvävd av sten och vissna löv. Ej mänskofot, ej boskapsklöv nå mera hit i kvällens glöd.

53Kring kanten växer glömskans lav. Men över den en vildros står som om den hägnade en grav.

54 SLUT PÅ SOMMARLOVET.

Det var den tid, då våra fickor spändes av kantstött frukt med regnvåt lera på. Det var den tid, då trädgårdsstaken tändes och sken på kräftfat i en mörk berså. Det började bli nästan kallt att bada, och snåren sveptes in i spindelväv. När sista lasset kördes till sin lada, var rymden kyligt klar och blåsten sträv.

Det var de dagar, då man girigt vägde var timma, som fanns kvar till lovets slut. Det var den tid, då varje timma ägde en egen kraft, som måste vinnas ut.

55Och ändå hände det, man smög sig undan från leken till en backe, där man låg och såg med tioårig, svart begrundan på svalors flykt och vita skyars tåg.

Så reste man en kväll, då solen väckte en djupröd glöd ur alla timmerhus. Man höll den avskedsgåva, sommarn räckte, en påse astrakaner mot sin blus. I tårögd tystnad for man till stationen, och runtomkring en höjde syrsor gällt den sista glädjedruckna sommartonen från boskapstrampade och tomma fält.

56 GRANNGÅRDARNA.

Jag ser dem helst i ett sommarväder, som flödar varmt över lummigheten, där barnen leka i vita kläder och korna råma på gröna beten. Här har jag sprungit i kurragömma och spelat krocket bland sparrissängar, tills blåa kvällen i träden låg. Av alla dofter, som ymnigt strömma från dessa parker och dessa ängar min barndom gömmer en kostbar drog.

Min egen gård var ett drömmens rike, där jag var ensam i långa dagar och följde skyarna från ett dike och spann på visor i vildroshagar.

57Men där på gårdarna yrde dansen, och vackert lyfte i aftonvinden ett brus av toner och glada skratt. Ett silverdunkel var månskensglansen, som låg och väntade bortom grinden en kornknarrstonande sommarnatt.

Jag sitter bänkad bland goda vänner, och vintertrevnaden bor därinne. Då tryta orden, och hjärtat känner en lust att väcka ett vackert minne. Jag går i parken. Fast stegen knarra och vinterskuggor kring träden trycka jag anar ändå en snabb minut, hur vid min panna i natten darra en fattig ungdom, en fläkt av lycka, en doft av somrar, som blommat ut.

58 GÅRDENS SJÄL.

Jag stannar plötsligt mitt på trädgårdsgången en sommarkväll, då jag är sjutton år. En våg av gyllne skönhet tar

mig fången. Jag känner att jag darrar, där jag står. I gröna lövverk aftonsolen lågar, och rymden är en rymd i skylös vila. Med guld på vingen gårdens svalor pila i tvära kast och långa, mjuka bågar. Och genom svalkan ångar som en brygd en doft av timjan, timotej och klöver. I lätta, blonda dagrar står den bygd, som sommarnatten snart skall sjunka över.

59Så rikt och fullt kan alltså gården tona, så rikt och fullt och helt, att jag kan tycka att svallet över päronträdets krona är som ett löfte om en häftig lycka. Det känns som hjärtat vidgat sina gränser, och för en brinnande, en flyktig stund med allt som doftar här och allt som glänser min skygga ungdom slutit ett förbund. Den gamla gården vill ett hjärta väl. Den sett så många mänskor i det farna — och så en afton kan den plötsligt klarna och slösa givmilt med sin friska själ.

60 SENSOMMAR.

Gulmåran doftar vid bleknade renar, blåklockan lyfter som förr över stenar kalkarnas havsblåa skimmer. Fåglarna slutat att sjunga. Vinden har strävare röst. Här vill jag stanna, där björkarna gunga, medan mitt hjärta förnimmer klangen av avsked och höst.

Barndomen susar kring mörknande kullar. Här vill jag ligga, då kvällsmolnet rullar fackelblomsrött över gläntan.

61Blommorna äro oss trogna

även när annat blir stoft.

Något skall klarna och något skall mogna,

medan jag känner min väntan

famnas av mårornas doft.

62 KLAR OKTOBERDAG.

De blåa stenarna i fuktgrön mossa och flak av frost, där skuggan ruvar kall och på en kulle björkarna, som blossa mot rymdens glans av någon hård metall — jag tycker om att gå i dessa kända och kära marker denna tysta timma och hälsa i en backes solskensimma den långa sommarns allra sista slända.

Än ströva korna kring på bleka beten, där klöver blommar än och kamomill, och pojken visslar högt i ensamheten en smäktande och övergiven drill.

63Med öppna dörrar står där uppe huset, som om det ville andas in och spara de sista sommardofterna som fara, den sista glimten och det sista suset.

Det klarnar mer och mer, och fram mot kvällen mitt landskap ritas upp med vassa drag, och hösten blåser bort från kära ställen den lena klangen av en sommardag. Så sjunker mörkret kring den värld jag äger, och jag går in och höstens brasa knastrar och lampan tänds, och under blåa astrar står skålen full av blanka rosenhäger.

64 SNÖ.

Det blånar sakta över vita gärden, och bortom skogen flammar rymden gul. Nej, aldrig blir min gård mitt hem i världen som denna tysta månad före jul.

Jag känner dagens dova oro rymma och allt det trötta tvivlet domna hän, när jag får stå så här och se det skymma kring gårdens lätta, rimfrostvitä trän.

65

5. — Silfverstolpe, Vardag.Den kärlek, som mig fyller nu, är flamman, som gör mig osårbar och kanske stark. Jag känner att mitt väsen hänger samman med vintermörkret över snöig mark.

66 DE DÖDAS LEENDE.

När jag minns de döda, minns jag hur de logo; livets skimmer spelar ljust i deras blick. Alltid vill jag minnas, älskade, som dogo, leendet, som tändes, tindrade och gick.

Ni, som stått mig nära — efter långa tider få ni åter värme, styrka och behag, bara jag kan fånga leendet, som glider snabbt som gryningskårar, mjukt som bölje- slag.

69Åter gå ni med mig, älskade, som drogo bort från jordens grönska, bort mot skuggans

land.

Först när jag förgäter leendet, ni logo släpper jag för alltid sakta eder hand.

70 SKUGGOR.

Ni kära fränder och ni kära vänner, som stått mig nära någon gång i livet, och som ej mera skola nå mitt hus, i natt är luften full av edra skuggor. Jag hör omkring mig svaga ekon tona från avskedsord, som växlats i det gångna -— min lätta ungdoms leende farväl vid trädgårdsgrindar, knarrande i sanden, de första mannaårens bittra avsked i mörkret vid en port, som slogs igen, och handslag på en dånande perrong och de farväl, som fladdra kring en dödsbädd i vilsegången blick och ordlös snyftning.

71Ni äro nära mig i natt, ni alla, som jag tog avsked från, då livet ledde vår vandring till ett vägskäls visarstolpe, men också ni, som bara gledo undan och drevo ut på vägar långt från mina, och ni, som icke bjödo mig god natt men spände ränseln från er rygg och lade er tysta ned i mullen för att vila.

Mitt liv är mitt, men det bär tusen spår av alla dem, som gripit in och format dess svaga ler. Jag är ej endast jag. Jag gömmer glimtar från de liv jag mött, och djupt inom mig slumra dunkla klanger från instrument, som mull och maskar tärt. Jag skymtar edra ansikten i mörkret, ni kära, som ha vikit från min sida, ni människor som suttit sorgsna här och som ha lett med jordiskt friska läppar. Och kanske är den oro, som jag känner i svarta timmar eder oro, vänner, och kanske är det leende jag ler ett återsken från leendet hos er.

72 DJÄKNESTAD.

I.

Vi lekte på planen, där asklöven foro. Vi löpte stafett, och vi sparkade boll, tills höstkvällen kom med sin susande oro och skingrade skaran åt olika håll. Vi svärmade ut i ett skrikande vimmel på fjärdarnas blanka och dånande is och strävade hem under flammande himmel med mistlar, som hämtats i ekarnas ris. Vi byggde på gårdarna vallar och murar, där våta och heta vi tumlade om. Vi värjde oss manligt i bollarnas skurar men gnodde för livet, då husvärden kom.

73Vi sprungo på isflak, som gungade gula bland bryggor och trän i den vårsvarta ån. Då skolgården tinade, spelte vi kula och jobbade gräsligt med skulder och lån. Men blommade slånet vid lantliga tullar och vandrade par på de älskandes stig, då rasade vilt över kvällsröda kullar vårt flämtande yra, heroiska krig.

74II.

Hur många höstar hade icke hopat en krans av löv kring kyrkans röda mur! Det var ej längesedan väktarn ropat var natt från Djäknekammarn i sin lur. Där dagern spelade i korets gångar, var luften fordom tung av mässors brus, och Svartån speglade en rad av hus, som en gång byggts av dystra ryska fångar. Hur många år som skolans klocka klungit vid morgonbön, man visste knappast mer, och ingen kunde räkna dem som sprungit bland malmens matosfyllda skolkvarter.

75Vi levde i ett nu, som höll oss fångna med snö och is och vårligt gräs och löv, och yr av farten var man blind och döv för det som icke växte mer — det gångna. Men några stunder hade det dock hänt att våra kinder plötsligt börjat glöda, och att vårt gossehjärta blivit tänt av minnen från de många tusen döda.

76III.

En höstkväll, då klockorna började ringa och hem i det ängslande mörkret man sprang, då hände det något S man slutade springa och stod där och lyddes till klockornas klang. Det var, som de mullrande tonerna väckte en här av kamrater ur gravarnas rum, ett rödkindat, blåögt och stridslystet släkte, som lekte som vi, till dess kvällen blev

skum. En morgon, då skolorgeln började brusa och luften drog in från en ångande jord, då lyfte vår psalm som en sky i det ljusa med jublande drillar och svällande ord.

77Nu vårades skolgård och kyrkogårdsplaner, och eldröd om kinden en pojke förnam, hur skrovliga basar och klara sopraner ur mörkret som bundit dem stormade fram. Vi anade dunkelt, att vinden som viner är full av all längtan, som sjungit en gång, och rågblonda Vasar och blå karoliner ha del i vår tanke och del i vår sång.

78 MAJNATT.

Det var en natt med en oändlig rymd. Det var den första natt man var student. På blåa gator gick man än och drev i ljuvlig trötthet och i rolös lycka. På parkens gångar hade lönnen fällt sitt gula stoft, och bakom planken lyste all fruktträdsblommens ogripbara vithet. I denna doft var humlesvärmen vaken, och ljuset, som gled fram på morgonskyar, ur lövens tystnad väckte fågelsången. Då solen lättade den gråa luften, stod man vid ån och såg på strömmens virvlar. Ur skummet steg ett muntert brus, en klang av molnfri sommar och av molnfri lust.

79Och det kom många vårar i ens liv, då himlar vidgades och nätter väckte en trolsk musik ur sällan rörda strängar. Men denna natt kom aldrig mer tillbaka och aldrig denna stund, då luftens ande, då Ariel rörde vid en blomvit mössa.

80 VÄRNPLIKT.

(1915—16.)

Jag minns hur sällsamt mjuk och späd

den första grönskan var

och minns hur lätt ett majgrönt träd

sin unga krona bar.

Vi tågade i tät falang

mot Danmarks kyrkas torn,

och hornet, som ur grönskan klang,

var romantikens jägarhorn.

Jag minns ett ny, som glänste klart en kväll ur höstblå sky och källsval dryck och äppelkart i någon uppländsk by.

81

Silfverstolpe, Vardag.Vi bröto upp, och vägens sand låg grå i daggig natt. Ur dunklet vinkade en hand och ljöd ett sjuttonårigt skratt.

Man var ett tonrikt instrument för vindarna att spela på. Jag tror ej, att Gud fader spänt var sträng så hårt som då. Och jorden tror jag ej jag såg så paradisiskt ny som när en flyktig rast jag låg och drömde i en piprökssky.

Här lyste allt i vårlig glans, och jägarhornet ljöd. Men långt där borta någonstans var jorden svart och röd. Man tänkte ofta på den kamp, där själv man skulle vara med, och över våra fötters tramp ljöd tramp av ångesttrötta led.

82 MARSVÅR.

I det bruna, frusna dunklet piper spänd och darrande en fågelröst. Denna vemodsbleka afton griper någonting, som sover i mitt bröst.

Minns du vårar, då du var förtrogen med en frusen fågelunges drill? Hjärta, hjärta, det är kallt i skogen. Minns du ännu, vad du längtat till?

83 STORMNATT.

Jag vaknar mitt i natten av stormens tunga dån. Jag har en skräck i bröstet. Var kommer den ifrån? Jag minnes allt jag ägde och som jag redan mist och vet jag skall förlora, förlora allt till sist.

Allt brister och blir borta i mörker och i mull. Jag har en skräck i bröstet för mina käras skull.

84Jag ligger stel och naken och räknar mina år, då hotfullt över taken den svarta stormen går.

85 GUNNAR MASCOLL SILFVERSTOLPE

Lyrik

Arvet.............1919

Dagsljus............1923

Vardag............1926

översättnin ga r

(tillsammans med K. Asplund)

Vers från väster.........1922

Vers från väster, ny samling . . . 1924

PRIS 3:25